

Dato: 14.03.97

Godkjent av miljøstyret

**RETNINGSLINJER FOR PRAKTISERING AV REGULERINGSPLAN FOR
DELER AV EIGERSUND SENTRUM**

0. Myndighet

Reguleringsplan og reguleringsbestemmelser vedtatt 18.02.1991 beskriver ikke i detalj hvilke krav det stilles til utførelse av de enkelte bygningsdeler. Følgende retningslinjer er utarbeid som et supplement til reguleringsbestemmelsene for å avklare forhold vedrørende detaljutforming av bygningsdeler.

1.0 Bevaringsområder (spesialområde PBL §25.6)

Bevaringsområde I omfatter de mest bevaringsverdige områdene. Det stilles strengere krav til bevaring av arkitektur, volum, materialbruk og forbud mot riving i bevaringsområde I enn i bevaringsområde II.

Utbredelsen av de to bevaringsområdene framgår av reguleringsplanen.

2.0 Krav til utførelse av vinduer og dører i bevaringsområde I.

- 2.1 Dimensjonering skal være som opprinnelig utførelse med hensyn til materiale (tre), proposjoner, inndeling og hengsling av bevegelige deler.
Med opprinnelig menes den utførelse da huset ble bygget nytt, eller evt. senere dokumentert hovedombygging (konf. Strandgt. empir ca. 1845,- ombygging ca. 1885/90 sveitser).
- 2.2 Enkelt glass innsatt i ytre ramme med kittfals (koplet utførelse 1+1 lag).
- 2.3 Gjennomgående sprosser i ytre glass.
- 2.4 Med hengsler/hjørnebeslag i overenstemmelse med tids/stilepoken.
- 2.5 Metallbeslag på vinduer (glasslister osv.) og på vannbord aksepteres ikke med unntak av terskelbeslag på dører.
- 2.6 Ventilert aksepteres ikke i noe del av vinduet/dørens eller i den utvendige belistning.
- 2.7 Utvendig listverk omkring dører og vinduer, samt hjørnebord og øvrige bearbejdede elementer skal være i "hel"høvlet utførelse.
- 2.8 Dørutforming og plassering i vegg skal være i overenstemmelse med stil/tidsepoken.

- 2.9 Beslag, som hengsler, hasper, stormkroker og vridere skal forsøkes tilpasset stilarten/tidsepoken.
Ved reparasjon/utskiftning av vinduer er det sterkt ønskelig at de opprinnelige beslag gjenanvendes.

3.0 Krav til utførelse av vinduer og dører i bevaringsområde II.

- 3.1 For enkelte stilarter kan det aksepteres at det anvendes glasslister i tre i sammenheng med isolerglass (termoglass) i ytre del i stedet for innkittet glass når dette ikke forrykker vinduets oppdeling eller proposjoner. Det forutsettes at oppdelingen er i overensstemmelse med stilarten/tidsepoken (se tabell).
- 3.2 Ved sterkt oppdelte glasspartier/rammer skal enkel lag glass i kittfals og gjennomgående sprosser benyttes (koplet).
- 3.3 Det aksepteres ikke blanding av kittfals og glasslister i tre i samme vindu/bygning.
- 3.4 Det aksepteres isolerglass i indre ramme når dette ikke forrykker proposjonene i ytre ramme.
- 3.5 Innadslående utvendige dører skal, når det praktisk lar seg gjennomføre, re-etableres (stilepoke).
- 3.6 Ved anvendelse av glass i dørblad skal en ta hensyn til stilart/tidsepoke. For hovedinngangsdører var det vanlig, i perioden omkring Louise Seize/empire/senempire, å plassere glasset/vinduet over eller på sidene av døren. I sveitser/jugendperioden ble de vanlig å sette glass i ett sett fyllinger, eller gi dørplaten en spesialutforming hvor glasset inngår som en del av selve døren. Terrasse-/altandører med glass begynner å få innpass i sveitser/jugendperioden. Glasset er enkelt og innkittet i gjennomgående sprosser. Denne utførelse skal prioriteres, men en erkjenner at denne utførelse har enkelte svake punkter. Det som bør være kriterier for valg av løsning, er i hvilken sammenheng/sammenstilling døren plasseres.

Et begynnende problem er at hus fra funksjonalismen 1930-tall blir utstyrt med sprossete vinduer. Disse er helt fremmede for stilretningen og bør unngås, til tross for at bygningene er i område II.

Dette punkt, 3.6, gjelder også for område I.

4.0 Forvaltning.

- 4.1 Hovedintensjonen bak begrepet bevaring er å kunne forvalte den eldre bebyggelse på en slik måte at disse skal kunne overleveres til framtidige slekter i god stand og hvor bygningene forteller om hvilken utførelse den enkelte bygning har hatt på de forskjellige tidspunkt og om menneskene som har forvaltet dem opp gjennom tidene.
- 4.2 Den form som reguleringsplanen for Egersund har, er på mange måter god, men tar ikke tilstrekkelig hensyn til de eldste eller de mest interessante bygninger innenfor område II og enkelte ganger blir for omfattende innenfor område I.

Derfor synes det naurlig her å presisere enkelte hovedpunkter som alltid bør være retningsgivende i denne forvaltning:

- alder
- miljø
- type
- antall
- utførelse

4.3 For om mulig å få en mer nyansert forvaltning, er nedenfor illustrerte skjema satt opp som en prinsipiell rettledning. Som det fremgår er det ønskelig at enkelte hus innenfor hver stil/tidsepoke oppgraderes, spesielt innenfor område II, uten at reguleringsgrensene endres.

Det bør også legges merke til at hus opp til så sent som ca. 1965 (funksjonalismen) kan være gjenstand for vurdering på antikvarisk grunnlag.

4.4 Skjema.

Vedr. skjema: Tallene angir hvilke reguleringsbestemmelser som bør gjelde innenfor de to reguleringsområder (I og II).

Eks.: Funksjonalisme-hus innenfor området I kan evt. vedlikeholdes etter bestemmelsene i område II (inntil videre) og Louise Seize/empire innenfor område II etter bestemmelsene for område I.

Skjemaet bør oppgraderes med jevne mellomrom (hvert 5? hvert 10? år).

	Louise Seize/ empire	Sveitser	Jugend	Nyklassisisme	Funksjonal- isme
OMRÅDE I	1	1	1	1	2
OMRÅDE II	1	1	2	2	2

5.0 Andre momenter som det skal tas hensyn til.

5.1 Størrelsene på de eksisterende dør/vindus huller i laftverk/reisverk skal danne grunnlaget for størrelsene på de nye dører og vinduer.

5.2 Er der klare spor i konstruksjonen etter tidligere endringer mht. størrelsene skal disse forsøkes reetablert, spesielt når dette har innflytelse på bygningens proposjoner.

5.3 Hulltakning for nye åpninger og utvidelse av eksisterende kan skje under forutsetning av at disse kan forklares ut fra husets struktur/konstruksjon eller kan tilskrives hevdvunnen god formmessig tradisjon.

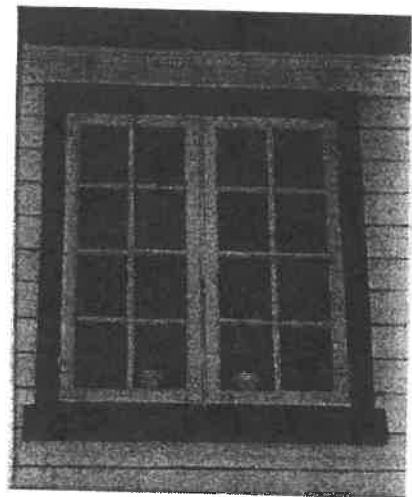
5.4 Profiler på poster, rammer, sprosser og belistning bør så langt som mulig kopieres eller ha en form som klart oppfattes å være i overenstemmelse med den aktuelle stil/tidsepoke.

5.5 Gamle originale deler bør gjenanvendes i størst mulig omfang. Dette gjelder også hengsler og beslag forøvrig, samt glass.

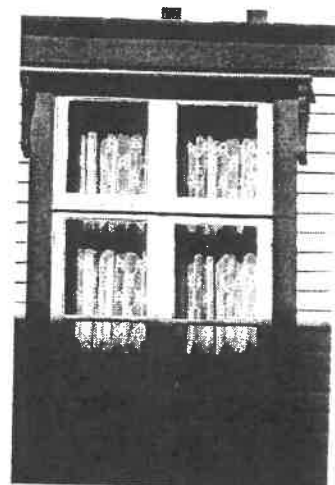
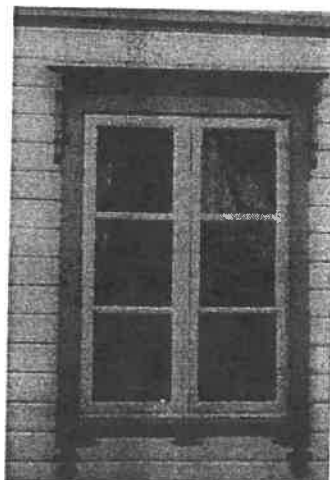
- 5.6 Gamle lukkerammer og poster bør og kan som regel repareres.
- 5.7 Glassformatet er enten tilnærmet kvadratisk eller på høydeformat (få unntak).
- 5.8 Ved innvendig ombygging, være klar over hvilke deler som har statisk bærende funksjon. Husk at laftverk og reisverk arbeider på to forskjellige måter.
- 5.9 Når rivingstillatelse gis, ha mulighet for å foreta enkel oppmåling og fotografisk registrering av rivingsobjektet for byggherrens regning.
- 5.10 Taktekking skal/bør være som opprinnelig.
Gesimsavslutninger i overenstemmelse med stilepoken og materialets egenart. Ved bruk av metallbeslag (takrenner/nedløp), skal disse være i et materiale som er tidstypisk og er formmessig i overenstemmelse i stilarten/tidsepoken.

VINDUER

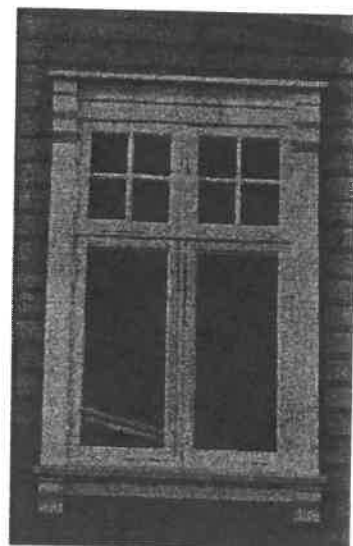
Empir/Senempir
1800-1875



Sveitser
1870-1940

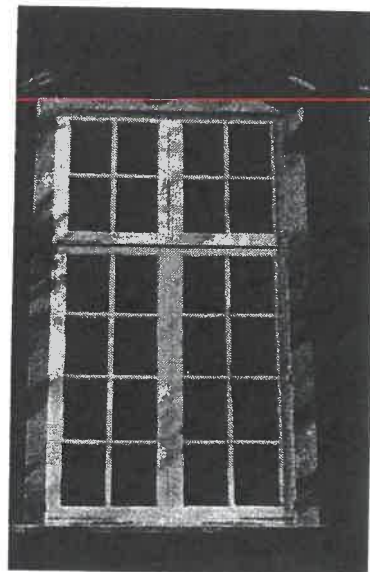


Jugend
1900-1930



VINDUER

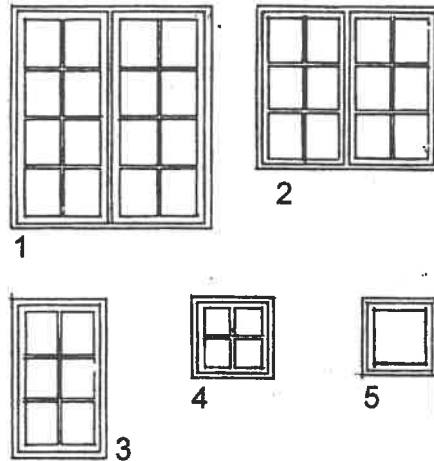
**Nyklassisime
1905-1930**



VINDUER

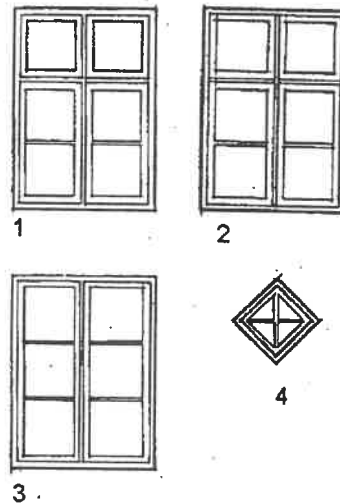
Empire/Senempir

1. Større hus, vanligvis 1. etg.
2. Mindre hus, vanligvis i 1 etg., samt 2. etg. og sekundærsider i større hus.
3. 1-fag vindu med 2x4ruter i store hus og 2x3 ruter i små hus, samt sekundærsider og uthus.
4. Skråkammersvindu.
5. Skråkammersvindu.



Sveitser

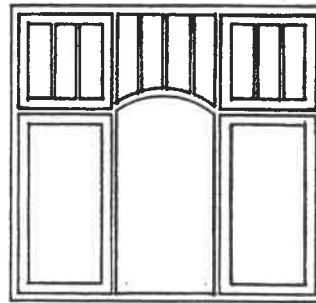
1. Senere, mot Jugend.
2. Lokal "jukseutførelse" av kryss-sprossevindu.
3. Tidlig mot senempir.
4. Skråkammersvindu.



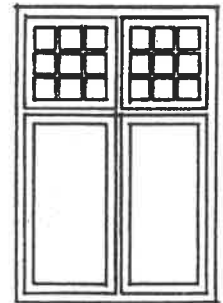
VINDUER

Jugend

1. 3-fagsvindu
2. Kryss-sprossevindu. Forøvrig i mange og fantasifulle utførelser. Enkelte ganger med farget glass. Eliptiske og med former på "effektvinduer".



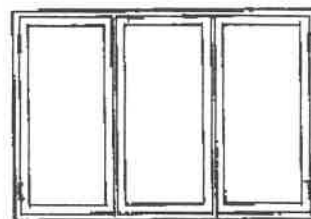
1



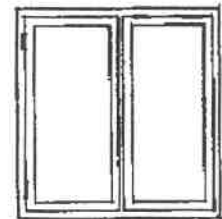
2

Funksjonalisme

1. Hjørnevinduet m/topp og sidehengsling
2. "Standardvindu" med ett felt sidehengslet og ett felt topphengslet.
3. Rundt vindu som sekundære "effektvinduer".



1



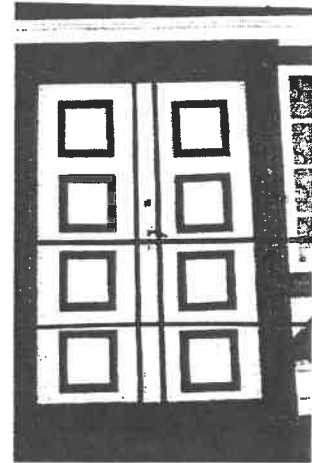
2



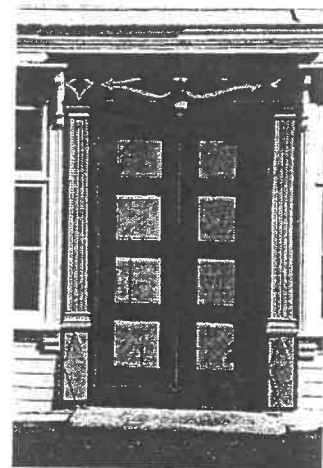
3

DØRER

Empir/Senempir med
trekk fra Louis Seise
1800-1875

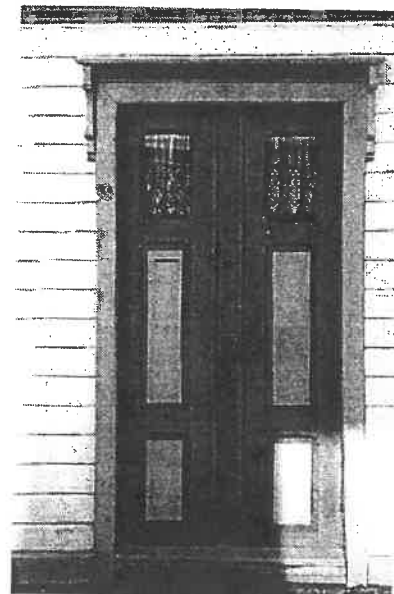


Senempir
1800-1875

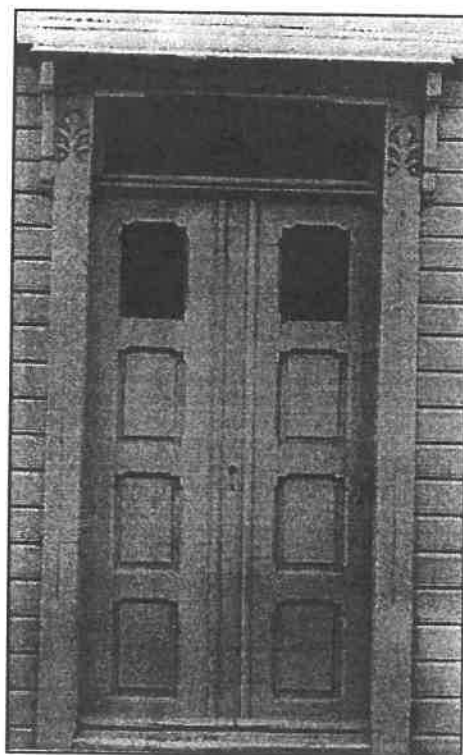


DØRER

Sveitser
1870-1940

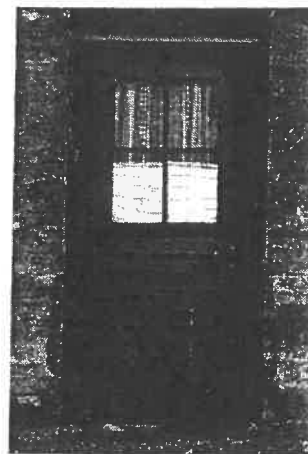


Jugend med trekk
fra Sveitser
1900-1930



DØRER

Jugend
1900-1930



Nyklassisisme
1905-1930

